

Порох із драконових кісток

КУПИТИ

Рекомендовано Міністерством освіти України для додаткового читання у шкільній програмі з української літератури.

Старшокласницю Марту кличуть Відьмою — і не даремно. Характер у неї складний, та й життя непросте: батько поїхав на заробітки, тож жити доводиться з мачухою, яку Марта терпіти не може. А після випускного класу лишатися у Нижньому Ортинську вона не хоче: містечко занедбане, прикордонне, тут немає жодних перспектив для молодії амбітної дівчини... От тільки для вступу до столичного універу Марті потрібні гроші, багато грошей. І тому вона робить те, що в принципі законом заборонено. Викопує й закликає те, що охоче купують на «чорному ринку», — давні токсичні кістки. Кістки драконів, що колись правили цією країною...

Чому варто читати:

Роман увійшов до коротких списків премій «Літакцент» та «Книгуру» і був рекомендований Міністерством освіти України для додаткового читання у шкільній програмі з української літератури. Це історія про життя в провінційному містечку, де поряд із буденними клопотами існує не менш буденна магія, а на відстані простягнутої руки – чи пострілу? – живуть таємничі песиголовці. Тут до школи приносять фоліанти про бесіди з померлими, міністр фінансів вміє перетворювати соломку на золото, а на полях час від часу зринають з земних глибин небезпечні драконові кістки.

СЕЗОН КІНОВАРІ

Порох і з драконових кісток

Володимир Аренев

СЕЗОН КИНОБАПИ

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ЧАСТИНА ПЕРША

Розділ 1

Золоте волосся, драконові кістки

Того дня, коли повернувся батько, Марта була у Чурянах, викопувала кістки дракона. Всі в класі знали, що в Марти чуття, і якщо хтось натрапляв на уламок ребра, кіготь чи зуб, — кликали її.

Звичайно, це було паскудніше, ніж із мандрагорою. Тут інколи кричить не те, що викопуєш, — а ти сама. Але відмовлятися собі дорожче, це вона вже засвоїла. Ба, за останні роки три навіть примудрялася мати з того користь.

До Чурян Марту потягнув Чепурун, у нього там жила мамина бабця, зморщена, всохла карга, від якої завжди тхнуло мишами. Чепуруна відряджали туди із гостинцями, і от минулого вівторка, відбуваючи повинність, він рушив не вздовж траси, а наспростець через поле. Про кості він здогадався, коли помітив третього поспіль дохлого голуба. І коли відчув запах — наче від карамельної фабрики.

Дорогу запам'ятав, від прабабці одразу ж зателефонував Марті, тож у неї було чотири дні, щоб підготуватися.

Наче до такого взагалі можна підготуватися.

Сонце припікало зовсім не по-осінньому, сухе колосся шкрябало халяви Мартиних гумових чобіт, стежка вихляла туди-сюди, намагалася збити з пантелику. Пахло вже не карамельною фабрикою, а псятиною, як завжди. І дохлих голубів не було, але Марта одразу відчула: на кістку натрапили неабияку. Щонайменше — хребець, а може, і ріг. Роги вона бачила лише на малюнках; у дитячому садку всі хлопчиська захоплювалися драконами, збирали книжки, ліпили фігурки з жирного, смердючого пластиліну. А якось у місті зупинявся мандрівний звіринець, якраз їхав зі столиці до Урочинська; і в одній із кліток лежав череп — повний, із рогами, гребенем, навіть із нижньою щелепою. У сутінках очниці світилися, і ще місяць потому, як звіринець забрався з Ортинська, деякі дітлахи підхоплювалися ночами від крику, а молодшого брата Кириків навіть довелося показати психіатрові. Хоча Марта знала напевно: це були просто лампочки та люстерка, лише вони.

Справжні-бо кістки світяться інакше.

Цього разу вона помітила їх здалеку — і не через сяйво: зараз, сонячної днини, яке там сяйво. Просто колосся тут уже не стояло — звисало, мляве і сонне. І під чоботом не хрускало, а жадібно, уривчасто жвакало.

— Стій, — сказала Марта.

Чепурун заляк, смішно розчепірівшись. Стефан-Миколай пирхнув і став поряд із Мартою, як і треба, за лівим плечем. Мружив очі, тягнув носом повітря. Пахло від нього якимись хімреактивами — певно, знову до півночі вимучував із тирси, старих газет і дідового кисіля філософський камінь.

— Наплічник? — запитав Стефан-Миколай.

Марта помовчала, оглядаючи крихітну галявинку, ніби випадково вцілілу посеред поля. Клаптик витоптаної землі, несподівано сухий; не землі, власне, а рудого, рипливого піску.

Вона аж чула, як цей пісок скрегоче, коли на нього ступаєш. Наче бите скло на смітнику.

— Давай, — сказала Марта. — Рукавички, мітлу. Далі подивимось.

Не озираючись, простягнула руку. Поки Марта вдягала рукавички, Стефан-Миколай настромив на держак в'язанку лозин, постукав, аби щільніше сіла.

— Мобільні, — нагадав стиха. — Гей, Чепуруне, відібри уже — тебе теж стосується.

Той засопів, запитально поглянув на Марту, потім випростався і запустив руку до кишені мішкуватих штанів. Видобув мобільний, навіщось понюхав і лише після цього вирубив.

Марта свій вимкнула ще перед тим, як зайшли у поле. По-перше, так спокійніше, буває ж по-різному, із драконом не вгадаєш. По-друге — хто би їй телефонував? Мачуха в перукарні, у неї зміна щонайменше до шостої, раптом щось трапиться, завжди можна сказати, що батарея розрядилася. Ніка напевне з Йоханом, їй не до дзвінків. Решта переморгає.

Марта взяла мітлу і, не відриваючи погляду від рудої галявинки, рушила вперед. Пересувалася повільно, плавними приставними кроками. І мела, мела: праворуч-ліворуч, ліворуч-праворуч, і по діагоналі, і від себе, убік, і за годинниковою, праворуч-ліворуч, спробуй, сучий сину, дістань мене, проти годинникової, з розворотом, де ти ховаєшся, ну ж бо, покажися, з нами міцно подружися, праворуч-ліворуч, ліворуч-праворуч — еге ж, от де, от, легкий спалах, повітря тремтить, наче над вогнищем у ясну днину, іди-но сюди, ну ж бо!..

З піску проступила наче кукса — щось круглясте і куце. На перший погляд, цілком безпечне.

Але не краєчок ребра, Марта одразу збагнула. Тоді помітила й решту — граційні абрисы, все, що було втоплене у пісок роки, може, десятиліття... і лише зараз вийшло назовні. Наче куля чи трісочка, виштовхнуті плоттю.

Марта відвела руку з мітлою, але Стефан-Миколай навіть не ворухнувся, довелося стиха кашлянути. Тоді він забрав мітлу, приніс люстерко, малярського пензлика, щітку — все, що треба.

Марта не докоряла йому через цю затримку. Стеф, звичайно, надто високої думки про себе і часто поводить ся як самовпевнене абищо, але ж — розумне абищо. Певно, одразу збагнув, на що саме вони натрапили.

Збагнув, однак лишився. Молодець усе-таки.

Зараз, якщо з розумом, був саме час збирати манатки і кивати звідси п'ятами. Чепурун би не плескав язиком, Стефан-Миколай — тим паче.

Але Марті конче потрібні були гроші. І вона вже вклалася у цю справу: плівку придбали за її кишенькові, фольгу теж.

Марта присіла навпочіпки, на відстані простягнутої руки від того, що знайшла... чи того, що дозволило себе знайти.

Ну, сказала собі, могло бути гірше; наприклад, цілий скелет, ха-ха.

Якби тут лежав — раптом, несподівано, з невідь-якого дива — неушкоджений скелет, вони би, звісно, і близько не підійшли, але це вже інша розмова. Аби не череп, сказала собі, нехай це буде лише нижня щелепа, бажано — неповна.

Там, на небесах, хтось, певно, почув її: це справді була лише нижня щелепа. Хоча і ціла, із зубами, довгими, хвилястими, кожен — з улоговинкою на зовнішньому боці.

Марта спершу пройшлася навкруг, відмітаючи зайвий пісок і дрібне сміття, потім взялася вичищати те, що було всередині V-подібного силуету, який гострим кутом входив у ґрунт. Діяти слід було обережно і швидко. Вона дихала рівно, рухалася плавно. Подумки повторювала таблицю множення, намагалася не думати про те, як конче потрібні їй ці майбутні гроші.

Сонце пекло дедалі сильніше. Марта чула, як потай витирає піт з лоба Чепурун, як хрускає пальцями Стефан-Миколай. Вона раптом чітко уявила їх: один скуйовджений, у вицвілій футболці, подертих кросах, ластовиння по всьому обличчю, наче бризки морквяного соку, зуби криві, великі, непоказний, смикається, губу напевно ж прикусив чи ніготь гризе; Стефан-Миколай навпаки — стоїть трохи розслаблений, невисокий, світлі штани в обліпку, біла, без жодної цяточки, теніска, руки у старих рукавичках, але над зап'ястками видно шкіру — в опіках і рубцях, і на обличчі теж рубець — під нижньою щелепою, білястий, схожий на знак запитання.

Витягнуть, подумала вона, напевне витягнуть. Якщо взагалі до цього дійде.

Кілька разів вона наказувала Стефану-Миколаю дати пляшку із водою і жадібно пила, нагадуючи собі: не переборщи, тричі три — дев'ять, тричі чотири — дванадцять, дрібними ковточками, і панаму поправ, не вистачає тільки зомліти тут від теплового удару.

Час летів і час спливав, після таблиці множення настала черга віршиків, які змушував учити пан Штоц, з переляку Марта пригадала

навіть фрагмент із «Повені», діалог між графом та священником.

Тепер вона вже випросталась на повний зріст: зуби здіймалися по обидва боки, наче прибиті до бортів драккара щити, земля трохи погойдувалася під ногами, немовби Марта справді пливла, стояла на палубі та мчала назустріч ворогам.

Коли вона впоралася із такою кількістю піску? Куди він подівся?

Безглузді питання. Адже драконовим кісткам — як там сказано в підручнику? — «властива хаотична природа, вони є матеріальним втіленням непередбачуваної, квантової структури нашого континууму», — а якщо простіше, навколо них світ поводитьсь бозна як. Чи, якщо вже зовсім відверто, капосно і дуже підступно він поводитьсь. Тому краще триматися від них якомога далі. Краще викликати єгерів, а ті вже дадуть раду.

Але викличеш єгерів — дідька лисого матимеш. Навіть якщо за законом — все піде мачусі, всі нікчемні десять відсотків від умовної вартості. Вистачить із неї єгеря, подумала, люто вищирившись, Марта. А вже грошики — звиняй, красуне Елізо, ти собі й у салоні настрижеш. Все чесно: хто працює, той і має, чи не так?

Тепер вона озброїлася тонким пензликом — зчищала злежаний пісок, майже чорний і чомусь вогкий. Пригадувала з посмішкою, як уперше взялася за таке — зовсім випадково, ішли з Нікою після танців, повернули на маршала Нахмансона, щоб зрізати дворами — аж раптом, просто під чиєюсь розвішаною білизною, за два кроки від дитячого майданчика — сяйво. Слабеньке, але ж цілком помітне. Ніка хотіла покликати дорослих, а Марту тоді наче настромило на штир якийсь — от як метелика, проштрикнули й лишили висіти, — і вона спершу намагалася віддихатися, потім впала на коліна й заходилася розкопувати, голіруч, дурепа, це згодом уже зметикувала стягти з мотузки чиюсь панчоху, не брати так. Їй пощастило: трапився уламок ребра, не більше мізинця. Вона його швидко знешкодила, на «шість на сім» уже видихався. Ніка збігала до найближчого смітника, знайшла майже чистий пакет, тільки подертий — ну це якраз не проблема; вони загорнули уламок і віднесли у батьків гараж, Марта не мала ключів, але вміла і так відчиняти. Перетерли на порошок, поділили нарівно. Ніка обіцяла не базікати, хоча наступного дня знав уже весь клас; Ніка це Ніка, що тут поробиш.

За тиждень Марту з Нікою після фізри гукнув на кілька слів Губатий Марк. Він був старший на три класи і п'ять років, усі знали, що краще не мати з ним справ, бо батя в нього сидів, а брат згинув десь на виправних роботах. Губатий приторговував «зоряним пилом», «порохом», «живою водою» та мутабором. А от тепер хотів, щоб Марта для нього викопала драконовий зуб, який Марк знайшов на задвірках хімкомбінату.

Губатий напrawdę виглядав нестрашно: обличчя звичайнісіньке, тільки очі трохи витрішкуваті та губа розсічена. Страшно ставало від того, як він на тебе дивився, і від його голосу, хрипкуватого, наче затупленою пилкою совали по фанері.

Марта могла відмовитися — і відмовилася б, якби він почав погрожувати чи насміхатися. Але це була розмова така... дуже доросла і ділова, ти мені — я тобі. З нею ніколи так не розмовляли. Губатий давав гроші, не бознаякі, але одразу ж, хай тільки Марта викопає зуб. Ніку він запропонував взяти як свідка, аби Марта не боялася.

Марта сказала, що не боїться і що Ніці краще б іти додому, батьки хвилюватимуться. Ніка хотіла була заперечити, але Губатий, певно, щось збагнув, він чемно поплескав її по плечу, вибачай, мовляв, за клопіт, самі впораємось.

Так усе і почалося. Про здібності Марти у класі знали, але назовні це не виходило; навіть Губатий, якщо запрошував на чергові розкопки, приходив один. Це був такий принагідний приробіток, украй нестабільний, ризикований, — але ж краще такий, ніж випрошувати в мачухи на нову помаду чи на кіно. Щоправда, з півроку тому Марта влаштувалася ще до Інкубатора, доглядати за малими, але гроші зайвими не бувають.

Вона чистила зуби давній потворі, яка здохла, може, сто, а може, і півтисячі років тому, і повторювала: гроші зайвими не бувають, не бувають. Хай тільки насміляться відібрати те, що їй належить. Вони позаочі кличуть Марту Відьмою — ха! Ніяка вона, звісно, не відьма, а шкода, варто було би декому підсипати в компот, наприклад, ропушчиної слизоти чи видряпати козячу ратичку знизу, під стільцем. Але й без того вони ще знатимуть. Вона вирветься із цього гнилого, паскудного, нікчемного містечка — і вони всі знатимуть!

З-під панам вибилися пасма, піт обліпив тіло клейкою плівкою, футболка взялася плямами. Марта потягнулася за хустинкою, хоч лоба витерти, аж раптом відчула, як вистигає шкіра на спині, як німіє попереки. Драконові зуби здіймалися по обидва боки — блискучі чорні трикутники, що не відкидають тіні. Огорожа. Охорона.

Вона провела рукою по обличчю, відчула, як зминається шкіра, немов тепле тісто. Виліпи себе, подумала Марта, ти ж саме це робиш останні кілька років, self-made girl, ну ж бо, навіть вигадувати нічого не треба, просто дозволь проступити тому, що в тобі приховано, нехай вони всі нарешті побачать, нехай оцінять нарешті. Я хочу, щоби ніс був прямішим і коротшим, нижня щелепа не така прямокутна, це ж хіба щелепа — знуцання та й годі, я хочу губи не вузькою ниточкою, а нормальні людські губи, і щоб вуха так не стирчали, бо людям іноді хочеться взяти і поголитися під нуль, або, якщо вже стирчать, хай із якоюсь суперздібністю, типу там непомітно підслуховувати важливі розмови, і ще я хочу...

Вона заходилася нишпорити вільною рукою в кишені, висмикнула люстерко, виставила перед собою: ну ж бо, так зручніше, — і побачила себе такою, якою завжди й уявляла: звісно, не краля подіумна, але ж от: красива, симпатична. Пальці машинально обмацали щоки, трохи підправили вилиці, потім ковзнули по губах...

Піт стікав у джинси, спину лоскотало. Марта машинально почухалася і відчула там, знизу, ворущіння, й намацала раптом щось коротке, жорстке, закручене спіралькою — хвіст, звичайнісінький свинячий хвостик, який штопором висувався, ріс просто з її тіла.

Відьма, подумала Марта, еге ж, адже я Відьма. А що за відьма без хвоста?

Тільки насправді, ясна річ, не була вона ніякою відьмою — а була звичайнісінькою тупаркою, нікчемною вівцею, яка поткнулася просто в крокодилачу пащеку.

— Схаменулася, — прошепотіла Марта, дивлячись на чуже, мертве обличчя у люстерку. — Схаменулася, курко.

Тепер треба було діяти швидко й чітко. І не думати, наприклад, про Сивого Еріка з його білястою, майже прозорою чуприною або про двоюрідну тітку Чепуруна, в якої всі губи і горлянка подряпані, бо за кожною лайкою у тітки з рота виповзає троянда.

Все це Марта знала і раніше, еге ж? І знала, куди пхається. І чим ризикує.

До біса, годі про це, годі!

Вона провела долонею по обличчю, уявляючи собі, як під рукою риси знову змінюються, стають колишніми, знайомими, ненависними. Перевіряти в люстерку, чи вийшло, часу не було. Намагаючись не думати про Чепуруна і Стефана-Миколая, Марта швиденько розстібнула пряжку, присіла й спустила штани.

Накрутила свинячий цей хвостик на палець, заплющила очі, уявила, що прополює грядку. Смикнула. Закричала — не стільки від болю, скільки від злості. Від образи на саму себе, як і раніше — дурнющю дурепищу.

І зашепотіла: «...дід за чуб, баба за сорочку, донька за торочку, собачка за спідничку...»

Знову смикнула — і, втративши рівновагу, гепнулась на бік. Падаючи, вона змахнула руками, і позаду пролунав придушений вигук, потім одразу ж — сміх.

— Ну, — сказав Стефан-Миколай, — ти тепер у нас будеш не Чепурун, Бене. Ти тепер будеш Хвостом Прибитий. Гарно вцілила? Дай-но погляну... та не бійся, жартую, ми ж могила, ти що. Ого, солідний синяцюра буде. Холодне б щось прикласти... Агов, Марто, наступного разу обережніше, добре хоч не рогами, рогами ти його, певно, і прибила б.

— Помрій! — хмикнув Чепурун. — Нас так просто не здолати!

Ясна річ, звали його Бенедиктом, однак для своїх він завжди був Беном, а після тієї історії із вибухом посудомийки про ім'я взагалі рідко згадували.

— Чуєш, Марто, схоже на виклик! Жбурни у нього ратицею чи що.

— Розгляну твою пропозицію! — крикнула, посміхаючись, Марта. — Але нічого не обіцяю.

Вона розуміла: це Стеф задля неї старається. Забиває баки, висмикує із мороку. Та ж у тім і підлота драконових кісток: поки тримаєшся, досить одних лише слів і думок, а вже якщо піддався, проблеми в тебе з'являються цілком матеріальні. Самими лише лічилочками й таблицями множення з ними не повоюєш.

Підвівшись на лікті, Марта перевірила й упевнилася: хвоста немає, на його місці, якраз де куприк, — невеличка ранка, кров майже підсохла.

От справді: видерла, наче бадилля.

Вона підвелася, підтягла штани, застібнула пряжку, поправила панаму. Тепер обличчя. Люстерко закотилося під самісінький край щелепи, на додачу ще й через усю його поверхню тепер пролягала широченна, глузлива тріщина.

— Гей, лицарі! — гукнула Марта. — Ану взяли і уважно на мене подивилися. Що бачите?

— Ох і мармиза в тебе, — охоче відгукнувся Стефан-Миколай. — Хусточку дати? Уся у піску, наче заснула на пляжі. І панаму поправ, сонце ж.

Потім він запнувся, перехопивши її похмурий погляд, здогадався, що жарти скінчилися, і додав:

— Проблеми?

— Обличчя нормальне?

Стефан-Миколай стеноу плечима:

— Звичайнісіньке. Роги не відросли, даруй, жбурнеш ними у Чепуруна наступного разу.

— Базікало, — сказала Марта. Вона відчувала, як тане, розходитьс я тугий вузол, що весь цей час стискав серце. — Гаразд, давай присипку і конфетті, і коробку із попелом. Не ту — із чорним, від старих газет. Будемо закруглятися, нічого тут стовбичити.

Далі пішло веселіше. Вона протанцювала довкруг щелепи, приспівуючи «Коровай! Коровай!» і розсипаючи жменями отриману суміш; наказала хлопцям відвернутися і помочилася просто під щелепою, затим намалювала на аркуші з блокнота цю-таки щелепу, звичайно ж, схематично, і наштрикнула аркушик на найменший із зубів — той, що був із олімпійський смолоскип.

Все це робила бездумно, машинально. Так, певно, її далекі предки обтанцюовували і заклинали чергову рибу-кита, не без ризику видобуту з морської безодні. Марта розуміла сам принцип, а конкретні прийомчики, слова, рухи підбирала щоразу за ситуацією.

Коли все необхідне було зроблено, вона про всяк випадок витягла з-за пазухи ланцюжок із гладеньким, дірявим камінцем, примружила

одне око, а іншим глянула крізь отвір — і от, прошу ласкаво, щелепа вже не світилася й узагалі виглядала як звичайна кістка, тільки дуже стара. Вона навіть немовби трохи зменшилася, хоча зараз у Марти в голові все переплуталося, і не згадаєш, якою щелепа була на початку.

Марта відійшла у бік, сіла на хрусткий пісок і махнула рукою, мовляв, уперед, лицарі, ваша черга. Лицарі розстібнули наплічники, зашурхотіли фольгою, Чепурун вийняв і акуратно виклав перед собою ножівку, молоток, обценьки, два рулони харчової плівки, щільні гумові рукавички. Хоча у рукавичках зараз і не було потреби, хіба від звичайнісінького бруду.

Ясна річ, усю щелепу вони б не забрали — у нинішньому стані вона була завбільшки із мерседес, такий, як у Гіппеля. Але ж і часу в них удосталь: жнива почнуться місяці за два, можна тисячу разів винести решту.

Лицарі почали із зубів, потім заходилися розпилювати саму кістку, а Марта під увесь цей гармидер навіть примудрилася трохи подрімати. Прокинувшись, вона допомогла загортати зуби у фольгу. Решту хлопці затягли далі у пшеницю й накидали зверху сміття. Була там примітна така місчинка, Стефан-Миколай сказав, що намертво її запам'ятав (а для недовірливих — навіть встромив неподалік надламану галузку).

Повернувшись до прабабці, вони ополоснулися у дворі з умивальника, забрали велосипеди, визволили із чіпких прабабчиних лапок Чепуруна, пригостилися пряничками на доріжку й рушили у місто. Прабабця, між іншим, виявилася дуже милою, запрошувала навідуватися частіше; а що пахло від неї мишами — яке кому, зрештою, діло.

Від Чурян до Нижнього їхати хвилин тридцять, якщо неквапом і по трасі. Машин сьогодні було мало, тільки майже одразу на виїзді із села друзів обігнали дві білосніжні фури із написами «Свіже м'ясо» і деренчливий, припадочний рейсовий автобус. Автобус нещадно запаскудив повітря вихлопними газами, довелося трохи пригальмувати, щоб не дихати цією отрутою.

А от у місті, на проспекті Ливарників, стояли двоє «борсуків» із єгерями, руді поздовжні смуги на капотах аж блищали, однак блималки були вимкнені, і взагалі, подумала Марта, одразу видно: хоробрі захисники порядку самовіддано відпочивають. Чепурун зблід

і ледве не рвонув звертати з півшляху, але Стефан-Миколай поглянув на нього із натяком: чи далеко, мовляв, намилився? Чепурун смикнув кадиком, із білого став рудим, у тон «борсучим» смужкам, і далі сумирно крутив педалі, не дуркував.

Здобич вони вмовилися вивантажити у батьковому гаражі. Мачуха туди не потикалася, а в Марти тепер був ключ, та й квартира мінімум до пів на сьому порожня. Спершу думали нести до Стефана-Миколая, але в нього молодша сестра загрипувала, а це така росомаха допитлива, що краще не ризикувати. Ну а варіант із Чепуруном навіть не розглядали: спробуй вгадай, коли і в якому агрегатному стані заявиться його батя.

До себе на п'ятий Марта не пішла, одразу повела хлопців до гаражів. Батьковим вона володіла одноосібно і неподільно з весни минулого року, ще до того, як тато поїхав на заробітки. Марта навела там лад, склала весь інструмент на один стелаж, інші батькові речі — на інший, старий непотріб повикидала на смітник, а з того, що колись могло стати у нагоді, склала вавилонську вежу в дальньому кутку. Машини в них років п'ять уже не було, батько продав майже одразу після маминої смерті, за півроку до того, як вони з мачухою зійшлися.

З гаража Марта зробила собі кабінет, хоча, ясна річ, коли стало зимно, довелося повернутись у квартиру. І оскільки не можна було вічно сидіти в гостях у Стефана-Миколая, вся ця історія із єгерем... ну, досить недвозначно розвивалася просто в неї на очах. Одне втішало: хлопці поки були не в курсі. Вони просто знали, що Еліза — стервозна стерва, але Марта про це торочила вже кілька років поспіль, всі звикли.

Вона відімкнула замок, прочинила двері й зайшла, щоби ввімкнути світло. Зсунула на край столу підручники, закрила зошит. Розгорнула на звільненому місці старі «Вісті», кивнула хлопцям:

— Викладайте. І прикрий вхід, Чепуруне, раптом що. Поряд із гаражами завжди товклися мальки, грали в робінгудів і в ланцелотів, ну і, ясна річ, пхали свої носи куди не треба. Деякі знали Марту завдяки Інкубатору й радісно бігли вітатися, а потім ще ходили хвостиком, доводилося пригощати їх чаєм і підгодовувати цукерками. Марта сердилась на себе через це, тисячу разів давала слово поводитися з ними суворіше — та поки воно якось не виходило.

Одначе зараз її більше турбували не малі, а дорослі, власники сусідніх гаражів. Той-таки дядечко Костас — хороша, в принципі, людина, але ж всім переймається, всіх вважає за рідню і прагне допомогти доброю порадою. Запросто може припхатися сюди, щоб трохи побалаюдрасити.

Поки лицарі вивантажували здобич, Марта ввімкнула мобільний. Годинник вона давно вже не носила, а слід було перевірити, котра зараз; не вистачало тільки проґавити повернення мачухи.

— Слухай, — сказав Чепурун, — а можна ми у тебе й перемелемо? Мій млинок... ну, зламався, словом.

Це ймовірніше за все означало, що Бенів батько знайшов той млинок і комузь загнав на барахолці. Чи, якщо мав час і натхнення, справді розтрощив к бісовій матері.

— То не заперечуєш?

Марта неуважно кивнула. Вона вивчала смс-ки і намагалася второпати, що, власне, відбувається.

Сім викликів від мачухи за останні півгодини. Це щось новеньке.

— Куди сховаємо? — спитав Стефан-Миколай. — Ти ж не хочеш лишити їх отак, на столі?

І саме тоді закумак мобільний.

— Ти де вештаєшся? — не вітаючись, запитала Еліза. — Знову із цими своїми по смітниках... Менше з тим, це зараз не суттєво. Записуй адресу. Оранжерейна, двадцять сім, вхід із двору. Візьми в секретері, знаєш де, копію паспорта, військового квитка, страховий поліс, фотокартки три на чотири, дві штуки. Ні, краще три. І миттю сюди. Впораєшся?

— Впораюсь, — сказала Марта. Вона плечем затисла мобільний і, вхопивши олівець, писала на полях газети. — А що?..

Однак там уже були, звичайно ж, гудки, мачуха не любила зайвих розмов.

— Проблеми? — спитав Стефан-Миколай.

— Еліза.

Це загалом усе їм пояснювало, обидва лицарі лише похмуро кивнули й уточнили, чи можуть чимось допомогти. Справжні друзі, подумала Марта, їм теж не потрібні зайві розмови, отакий парадокс.

Вона наказала їм розібрати вавилонську вежу, запхати згортки у старі покришки, решту мотлоху акуратно покласти, як було, — і чекати на неї.

— А із молоттям і всім іншим розберемось завтра. Воно ж не горить?

Лицарі підтвердили, що не горить, хоча Чепурун був явно не в захваті.

Документи лежали саме там, де й мали, в окремій течці, розкладені по файлах. У них взагалі з документами завжди було суворо: батько стежив. І ксерокопії про всяк випадок завжди сам робив.

Лицарі тим часом упоралися із завданням, Марта відрядила їх по домівках, а сама рушила на Оранжерейну. Пхатися туди було через півміста, з двома пересадками, і дорогою Марта думала про те, що на завтра сумка не зібрана, ні зошити, ні ручки, і блузку собі не випрасувала, і в Інкубаторі тиждень буде шаленим, і ще ж вішлист Ніка скільки днів поспіль вимагає, це вже сором та й годі, треба нарешті скласти. Словом, забивала собі мізки чим завгодно — тільки б не думками про мачуху. Не тим, що Елізу так сполохало. Не причинами, через які раптом знадобилися ксерокопії батькового паспорта і все інше.

Поки їй спадала на думку лише одна відповідь: відпустка і турпоїздка. Може, батько Елізі сьогодні телефонував, а та вирішила, одразу як повернеться, витягти його на курорт — перш ніж Марта розповість про мордатого Людвіга Будару.

Хоча Марта і сама ще не була впевнена, чи розповідати. Забагато було різних «але» — і вона розуміла, що підло так думати, нечесно, — однак і вдіяти із собою нічого не могла. Ще рік тому навіть не вагалася б... навіть півроку тому. А от за останні місяці все, буквально все змінилося, і принаймні це Марта добре усвідомлювала.

Нехай, думала, з'їздять, а там подивимось.

І навіть коли на Оранжерейній, вже на підходах до двадцять сьомого номера, збагнула, що це лікарня, Марта не хотіла вірити. Зрештою, де тільки зараз турагентства, особливо дрібні, не винаймають кімнатки під офіс.

Потім вона зайшла на подвір'я, і там були ці білосніжні фури, але тепер порожні, водії з брязкотом зачиняли стулки, мотори рівно,

впевнено гарчали, а двоє здорованів у халатах, крекчучи, виносили видовжений ящик. У бік моргу виносили, Марта це одразу зрозуміла.

Вона нащось поправила свою недоладну панаму і рушила до найближчого водія, плечистого голомозого дядька років під п'ятдесят. Той якраз із силою опустил засув на стулках, востаннє затягнувся і, взявши бичок двома пальцями, пульнув ним точнісінько в урну.

— Що там було? — хрипко запитала Марта. — Хто там був? Звідки?

Дядько подивився на неї розгублено, кілька разів змигнув. На його голих грудях теліпався оберіг: дрібненька жабка в бурштині.

— Іди собі, іди, — сказав дядько, ніби продовжував перервану розмову.

Поплескав її по плечу, застрибнув до кабіни і грюкнув дверима.

Марта роззирнулася — але на подвір'ї було порожньо, лише у вікнах щезали останні роззяви. Тоді вона пішла, майже побігла за тими двома, із ящиком, кроки лунко відбивалися від стін. У дальньому кутку подвір'я знайшовся прохід, а там іще одне подвір'ячко, зі сквером. У сквері було несподівано велелюдно, всі водночас говорили, багато хто істерив.

Від сквера, приклавши до вуха мобілку, крокував стрункий юнак років двадцяти п'яти, не по-тутешньому добре вдягнений, увесь наче із реклами чи зі сторінок глянцевого журналу.

— Так, — говорив він, — звичайно ж. Уже їду. От просто зараз. Так, так. Та що ви! Неодмінно. Добре, що так швидко знайшли, молодці!

Навряд чийсь родич — надто він був спокійний і задоволений життям, нема чого таким вештатися біля моргу. Хіба що лікар?.. Але ж молодий, років на сім старший за Марту.

Потім вона помітила того, хто напевно був лікарем. Він стояв посеред збудженого натовпу, невисокий, із акуратною лисиною й акуратними ж, щіточкою, вусиками. Змахуючи руками, він пояснював, заспокоював, закликав до терпіння і поміркованості. Голос його цілком пасував до зовнішності: м'який, домашній, — але ж чомусь нікого не заспокоював і не переконував. Невисокого оточили, переважно тітки за сорок, багато хто стискав носові чи паперові хусточки, одна весь час перекладала з руки в руку неосяжний кошик, схожий на дохлого ската.

— Вкотре повторюю, — говорив невисокий, — ми не можемо зараз узяти й усіх оформити. Тому й затримка. Але, любі мої, ви ж повинні розуміти...

— Що ми повинні? — заверещала тітка із кошиком. — Ах ти ж пацючий виродок, ми йому «винні»! Геть совість втратив, столична падлюка! — Вона розвернулася всім тілом, аж натовп мимоволі розступився. — Віко, ану телефонуй своєму кумові! Хай з'ясує, що взагалі тут...

На неї зашикали, але цим тільки сильніше розлютили, тітка забула про столичну падлюку і накинулася на власних соратниць. Ївгальт здійснювався такий, що і на небі, певно, було чути; Марта спромоглася розібрати хіба кілька фраз: щось про живу чергу і сорому нема. Вона збагнула, що до лікаря не пробитися, і набрала Елізу.

— Скільки тебе чекати? — запитала Еліза. Запитала одразу в слухавці й десь позаду, за спиною в Марти. Та обернулася і побачила мачуху біля входу в морг.

Навіть посеред лікарняного подвір'я, поряд із колотнечею, влаштованою чиймись родичами, Еліза примудрялася мати вигляд справжньої королеви. Це іноді доводило Марту до сказу.

Ну гаразд — завжди доводило, завжди.

Еліза мала незабутні форми — однак нікому і ніколи навіть на думку не спало би назвати її товстухою. «Принадність достатку без надлишків», як свого часу влучно зауважив Стефан-Миколай (за що й отримав потиличника й кілька днів бойкоту). Еліза була на голову вища за Марту, носила вузькі сукні зі щедрим декольте, на яке полюбляли витріщатися її клієнти; при цьому не зловживала косметикою чи прикрасами. Цілком логічно, хмикала Марта: при такому декольте хто дивитиметься на обличчя.

Утім, обличчя в Елізи було красивим, із цим навіть Марта погоджувалась. Таких побачиш хіба в кіно чи в підручниках, на портретах королев, святих та інших зірок сивої давнини. І голос в Елізи був як у акторок, що грають на всю цю вельможну публіку.

Коли мачуха чогось вимагала, вона чекала на абсолютний, миттєвий послух.

— Нічого не забула?

Марта мовчки простягнула їй теку із ксерокопіями.

— Ходімо.

Не чекаючи на відповідь, Еліза розвернулася й зайшла всередину. Санітари чи хто там був у білих халатах — всі розступалися перед нею.

— Я домовилася, нас оформлять поза чергою. Поїдеш із ним додому, поки я тут владнаю з документами. Ось, тримай. — Вона простягнула Марті кілька купюр. — Візьмеш таксі.

— Але... — В горлі у Марти пересохло, вона відчувала, як полотніє від холодної, дзвінкої люті. Слів не було. Просто не було придатних слів. Хоча Еліза, певно, все робила як слід — більше того, тільки вона одна і могла все влаштувати, це ж зрозуміло.

Але це ти, подумала Марта із ненавистю, ти його угробила. Він там... А ти у цей час зі своїм єгерем, із Людвігом-ми-з-тобою-неодмінно-заприятелюємо, хай би він здох, падлюка така! І тепер що? Що тепер?! Що?! !

— Стоп, — спокійно сказала Еліза. — Давай хоч зараз без сцен. Не дуже вчасно, як гадаєш? Навряд чи батько зрадіє.

І перш ніж Марту прорвало, мачуха звернула ліворуч, там був такий закуток, із куцою пальмою в діжечці та двома сірими банкетками, на одній заспокоював зарюмсана дівчину лікар із козячою борідкою, а на сусідній сидів батько, сидів, простягнувши ноги, спершись спиною на стіну і закривши очі. Він був геть блідий, під очима мішки, щоки і лоб у якихось подряпинах, чи що, — але це був він, живий, подумала Марта розгублено, живий же! — і тут він поглянув на неї, наче із подивом, немовби й не очікував тут побачити, і запитав:

— Марто, що у тебе із волоссям?

Лише тоді вона помітила, що бгає в руках запорошену панаму. І побачила у дзеркалі, яке висіло поряд із пальмою, своє волосся — не каштанове, як раніше, а золотаве, пшеничне, про яке завжди мріяла.

Несподіваний подарунок дракона.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ